

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 401/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť K. P., B., zastúpenej advokátom JUDr. I. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 118/2001 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. P. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2008 doručená sťažnosť K. P., B. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 118/2001.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľka uviedla, že v predmetnom konaní, v ktorom sa od 31. júla 2001 „domáha odstránenia neoprávnenej stavby“, bol okresný súd „dlhodobo nečinný“. Osobitne poukázala na „nečinnosť súdu v období 24. 1. 2002 až 12. 2. 2004 (vyše dva roky) ako aj obdobie 29. 07. 2005 až 5. 12. 2007 (dva roky a 4 mesiace)“. Podľa sťažovateľky „nečinnosť súdu nemožno ospravedlniť ani aktivitou súdu po roku 2008, táto je dôsledkom ingerencie predsedu súdu v konaní“.

Sťažovateľka v podanej sťažnosti zdôraznila, že „nevyužila právne prostriedky nápravy priznané jej podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch...“. Poukazujúc na niektoré rozhodnutia ústavného súdu totiž zastáva názor, že aj keby „podala sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, touto sťažnosťou by vzhľadom na neadekvátnu dĺžku konania vo veci, náprava už nebola možná“. V tejto súvislosti tiež sťažovateľka uviedla, že „na základe plnej moci udelennej svojej mame viackrát nahliadla do súdneho spisu a robila si z neho výpisy a odpisy, čím taktiež prejavila svoju vôľu, aby sa vo veci konalo“.

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal takéto rozhodnutie:

„Základné právo K. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Bratislava III, pod sp. zn. 14 C 118/2001.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava III, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 118/2001 konal bez zbytočných prietahov v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd priznáva K. P. primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- Sk. Okresnému súdu Bratislava III ukladá povinnosť vyplatiť sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk a uhradiť trovy právneho zastúpenia

vo výške 6.732,- Sk do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky – JUDr. I. S., advokáta, vedený v S., a. s., č. účtu...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd štandardne (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04) považuje za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sťažnosť na postup súdu podanú podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon

o súdoch“). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že účelom vybavovania s'ťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia orgán, ktorý vybavuje s'ťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať s'ťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o s'ťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak s'ťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že s'ťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon s'ťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje, a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je teda jedným z atribútov prípustnosti s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

S'ťažovateľka výslovne v odôvodnení svojej s'ťažnosti uviedla, že s'ťažnosť na postup súdu nepodala, avšak argumentovala dvomi rozhodnutiami ústavného súdu (I. ÚS 119/03 a III. ÚS 154/06), ktoré riešili skutkový stav spočívajúci okrem iného v tom, že s'ťažovatelia nevyužili účinný prostriedok nápravy plniaci funkciu ochrany základného práva zaručeného

čl. 48 ods. 2 ústavy. Napriek tomu ústavný súd sa v týchto prípadoch sťažnosťami meritórne zaoberal a rozhodol aj o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Z toho vyvodila, že aj v jej prípade nepodanie sťažnosti na postup súdu nie je prekážkou pre prijatie jej sťažnosti na ďalšie konanie.

K tomu ústavný súd poznamenáva, že § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde určuje len vo všeobecnej rovine podmienky, keď využitie účinných prostriedkov nápravy sťažovateľ za účelom prípustnosti jeho sťažnosti nemusí preukázať. Len judikatúra ústavného súdu pretvára toto ustanovenie do konkrétnej podoby.

V prvom prípade, na ktorý sťažovateľka poukázala (I. ÚS 119/03) ústavný súd vyslovil právny názor, že «úsilie sťažovateľa dosiahnuť „urýchlenie“ súdneho konania v jeho veci však nie je podmienkou na to, aby ústavný súd poskytol ochranu jeho základnému právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy, a jeho absencia v istej fáze konania preto nie je okolnosťou spôsobilou ovplyvniť posudzovanie ústavného súdu, či došlo, alebo nedošlo k porušeniu označeného základného práva». Pri formulovaní tohto názoru ústavný súd vychádzal z poznania skutkových okolností prerokovávaného prípadu, ktoré spočívali okrem iného aj v tom, že sťažovateľ písomne urgoval nariadenie pojednávania po dvoch rokoch súvislej nečinnosti konajúceho súdu. Konajúci súd sa bránil poukazom na nepodanie sťažnosti na priet'ahy v konaní počas uvedeného dvojročného priet'ahu, a preto ústavný súd zdôraznil, že nepodanie takej sťažnosti „*v istej fáze konania... nie je okolnosťou spôsobilou ovplyvniť posudzovanie...*“, či bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

Prípád sp. zn. I. ÚS 119/03 teda vykazuje podobnosť s prípadom sťažovateľky iba v dĺžke neprerušeneho priet'ahu v konaní. Sama sťažovateľka však uviedla, že ani po dvojročnom súvislom priet'ahu nevyužila právo podať sťažnosť na postup súdu, dokonca mu neadresovala ani žiadne iné podanie smerujúce k bezpriet'ahovému pokračovaniu v konaní (urgencia a pod.). Skutočnosť, že sťažovateľka prostredníctvom splnomocnenej zástupkyne nahliadala do spisu, nie je spôsobilá viac či menej formálne upozorniť konajúci súd na potrebu plynulého postupu v predmetnom konaní.

V druhej kauze, na ktorú sťažovateľka upriamila pozornosť ústavného súdu (III. ÚS 154/06), bolo tiež zistené, že sťažovateľ v priebehu prietahov vyskytujúcich sa v konaní žalovaného súdu dvakrát adresoval tomuto súdu aspoň žiadosť o nariadenie termínu pojednávania. Ústavný súd potom berúc do úvahy zistené prietahy v konaní vychádzal zo záveru, že sťažovateľovi sa podarilo preukázať dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nebolo potrebné v jeho prípade preukázať využitie sťažnosti na postup súdu.

Aj v porovnávaní veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 154/06 s prípadom sťažovateľky tak ústavný súd zistil rozdiel spočívajúci v absencii akejkolvek procesnej aktivity voči okresnému súdu, ktorá by mohla napomôcť odstráneniu prípadných prietahov v konaní.

Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade sťažovateľka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by mohli viesť k odpusteniu požiadavky na využitie účinných prostriedkov nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Keďže tak zistil procesnú prekážku pre meritórne rozhodovanie o tom, či v sťažovateľkou označenom konaní okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ústavný súd jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu neprípustnosti.

Rovnaký záver zaujal ústavný súd aj k časti sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože ústavný súd v obsahu tohto práva a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nevidí zásadnú obsahovú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Nad rámec odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom

všeobecného súdu v označenom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú s'ťažnosť.

Z dôvodu odmietnutia s'ťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi s'ťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2008